



## Machabeor

V

Incepit p[ro]logus leonis Ieronimi p[re]litteri libri  
machabeorum.

machabeorum libri duo prenotane  
prelia inter hebreorum duces ge-  
remq[ue] psalmi pugnâ q[ui] sabbato-  
rum et nobiles machabei duis  
triumphos ex cuius nomine et libri h[ic]dem sunt  
nuncupati. Idee q[ui] historia continet enā inclita  
illa gesta machabeorum fratrū: qui sub anno  
cho rege pro sanctis legib[us] d[omi]na tormenta per-  
pessi sunt. Quos mater pia dum diuīs sup-  
plicijs vrgere[n]t nō solū nō flevit: sed et gau-  
dens portabat ad gloriam passionis.

Incepit liber primus machabeorum.

T factum est postq[ue] p[er]uersit  
alexander philippi rex ma-  
cedo qui primus regnauit i  
gretia egressus de terra ice-  
thim dariū regem p[er]pet  
medorum. ostinuit plia mil-  
ta; et obtinuit omnium munitiones: et in se[nt]ra  
reges terre. Et pertransiit usq[ue] ad fines et re[gi]o[n]es;  
et accepit spolia multitudinis gentium: et siluit  
terra in ospectu eius. Et congregauit virtutē  
et exercitu fortes nimis: et exaltauit et eleuaū  
cor eius: et obtinuit regiones gentium et tirā-  
nos et facti sūt illi in tributū. Et post hec de-  
cidie in lectu: et cognovit quia moreretur. Et  
vocauit pueros suos nobiles qui secum erāt  
nutriti a inuentore sua: et dūsque illis regnum  
suum ad huc viueret. Et regnauit alexander  
annis duodeci: et mortuus est. Et obtinuerunt  
pueri ei[us] regnum unusquisq[ue] in loco suo: et im-  
posuerunt omnes sibi diademata post mortem ei[us]  
et filii eius post eos annis multis: et multipli-  
cata sunt mala in terra. Et exiit ex eis ratiōne pec-  
cati antiochus illustris filius antiochi regis q[ui]  
fuerat nome obesus: et regnauit in anno seuen-  
tim oricesimo et septimo regni grecorum. In  
dies illis exercitū ex israel filii miq[ue]l[el]l[us]  
serunt multis dicentes. Eam et disponimus  
testamentū cum gemib[us] que arca nos sunt: q[ui]  
ex quo recessimus ab eis intenerunt nos in le-  
gata. Et bonus visus est homo in oculis eorum.  
Et distinxauerunt aliqui de populo et abiuerunt ad

regem: et dedit illis potestarem ut facerent  
iusticiam gentium. Et edificauerunt gymnasium  
in iherosolimis scđm leges nationū. et fecerunt  
sibi p[ro]pria: et recesserunt a testamento sancto.  
et iuncti sunt nationib[us]: et veniūdati sūt ut fa-  
cerent malū. Et parauit est regnum i ospectu an-  
tiochi: et cepit regnare in terra egipci: ut re-  
gnaret sup duo regna. Et intravit in egipciū  
in multitudine granis in curribus et i elephantiis  
et equitiis: et copiosa nauis in multitudine. Et  
constituit bellū adūsus prolomeū regē egi-  
pti: et verit[er] est prolomeus a facie ei[us] fugit:  
et cecidit vulnerati multi. Et comprehendit  
civitates munitas in terra egipci: et accepit  
spolia terre egipci. Et coniuit antiochus postq[ue]  
p[er]uersit egipciū in centesimo et quadragesimo et  
tercio anno et ascēdit ad isrl: et ascendit ihe-  
rosolimis in multitudine granis. Et intravit i  
sanctificationē cum supbia: et accepit altare  
aureū et cādelabrum lumen et vasa vasa ei[us]  
et mensam p[ro]positiōnis et libato[r]ia et fiasas et  
mortariola aurea et velū et corona et ornamē-  
tum aureum q[ui] d[omi]n[u]s in fau[ore] templi erat: et comi-  
nuit oia. Et accepit argenti et aurum et vasa  
cōcupisibilia: et accepit thesauros occulitos  
quos inuenit: et sublatiis omnibus abiit i terram  
suam. Et fecit cedem hominū: et locutus est in  
supbia magna. Et factus est planetus magnus in  
israel: i omni loco eorum. Et ingemuerunt prin-  
cipes et seniores: et iuvenes et virgines in-  
firmati sunt: et speciositas mulierum immutata  
est. Omnis maritus sumpsit lamentū: et q[ui] se  
debāt in thoro maritali lugebat. Et comora  
est terra super habitates in ea: et omnes do-  
minus iacob induit osufoez. Et post duos an-  
nos diez misit rex principē tributorum i civi-  
ties iuda: et venit iherusalem turbā magna. Et  
locutus est ad eos verba pacifica in dolo: et ce-  
diderunt ei. Et irruit super ciuitatem repente: et p[er]-  
missit eam plaga magna: et p[ro]clamis p[er]summum  
ex isrl. Et accepit spolia ciuitatis: et suc-  
cendit eam igni. Et destruit domus eius: et  
muros eius in arcuim: et captae duxerunt  
mulieres i natos: et pecora possiderunt. Et edi-  
ficauit ciuitate dāuid muro magno i firmo

905 4205

## Machabeor

et turribus firmis: et facta est illis in arcem. Et posuerunt illic gentem peccatoe viros iniquos: et conuauerunt in ea. Et posuerunt arma et escas: et congregauerunt spolia iherusalem et reposuerunt illic: et facta sunt in laqueu magnu. Et factu est hoc ad iniicias sanctificationis et in diabolum magnu in israhel semper. Et effuderunt sanguinem innoctem per circuitu sanctificationis: et cotamiauerunt sanctificationem. Et fugerunt habitatores iherusalem propter eos: et facta est habitatio exterorum et facta est extera semper suo: et nau eius reliquerunt eam. Sanctificatio eius desolata est hanc solidudo: dies vestri eius conuersisat in luctum: sabbata eius in opprobriu. honores eius in nichil. Sed omnia gloria eius multiplicata est ignominia eius: et sublimitas eius confusa est in luctum. Et scripsit rex antiochus omni regno suo: ut ei et omnis populus romus. Et reiquerunt omnes quos legem suam: et consenserunt omnes generes secundum librum regis antiochii. Et multi ex israheli consenserunt ei: et sacrificauerunt ydolis: et conquinaverunt sabbatum. Et misit rex antiochus libros per manus nuntiorum in iherusalem et in omnes ciuitates inde: ut sequentem leges gentium terre: et prohiberent olocausta et sacrificia et placaciones fieri in templo dei: et prohiberent celebrari sabbatum et dies solenes. Et iussit conquinari sancta; et sanctum per ipsum iherusalem. Et iussit edificari aras per plena et ydola et immolari carnes suillas et pecora communias: et dimicrati filios suos in circuncis et abominationibus: ita ut obliuiscerentur legem et immiscerent omnes iustificationes dei. Et qui non fecerint secundum librum regis antiochii morerent. Secundum oiam abba hec scripsit omni regno suo: et posuit principes per populo quod fieri coegerent. Et iusserunt ciuitatibus iudeis: et sic: Et congregatis sunt multi de populo ad eos qui dereliquerant legem domini: et fecerunt mala super eam: et effugauerunt per ipsum israhel in abditis et in absconditis fugiunt locis. Die quinta die mensis casleu. quinto et quadragesimo et octavo anno edificauit rex antiochus

ab omnibus ydolis desolatis super altare dei: et per viuisas ciuitates inde in circuitu edificauerunt aras: et ante ianuas domorum et in plateis incendebant thura et sacrificabant. Et liberos legis dei conbussarunt igni scindentes eos: et apud quocunque inueniebant libri testamenti domini et quicunque obficiabant legem domini: secundum edictum regis trucidabant eum. Invirerunt sua faciebat hec populo israhel: quod inueniebat in omni mense in ciuitatibus. Et quinta et vicecima die mensis sacrificabant super aram que erat altera altare: et mulieres quod circumdebat filios suos trucidabant secundum iussum regis antiochii. Et suspendebant pueros a cervicibus per viuisas domos eorum: et eos quod circumdebarunt illos trucidabant. Et multi de populo israhel diffinierunt apud se: ut non manducaret immunda: et elegerent magis mori quam ab his conquinari immundis: et noluerunt infringere legem dei sanctam: et trucidati sunt. Et facta est ira magna super populum valde. In diebus illis surrexit matathias filius iohannis filii simonis sacerdos ex filiis ioram ab iherusalem: et consedit in monte modum. Et habebat filios quinque: iohannan qui cognominabat gaddis. et simone qui cognominabat ihasi. et iudah qui vocabatur mattheus: et eleazar qui cognominabat abaron. et ionathan qui cognominabat apphus. Huius videtur mala que fiebant in populo iuda et in iherusalem. Et dicitur matathias. Sicut natus sum videre contritionem populi mei et contradictionem ciuitatis sancte: et sedere illuc ut dat in manibus inimicorum. Sancta in manu extraneorum facta: sicut templum eius sicut homo ignobilis. Sicut glorie eius et pauua adducta sunt: trucidati sunt eius et in plateis: et iuvenes eius ceperunt in gladio inimicorum. Que gens non credunt regnum eius: et non obtinuerunt spolia eius: Omnis copiosus eius ablata est. Que erat libera: facta est ancilla. Et ecce sancta nostra et pulchritudo nostra et claritas nostra desolata est: et coniuncti sunt eam generes. Quo ergo nobis adhuc vivere? Et scidit vestimenta sua matathias et filii eius: et operuerunt se aliisque: et

cum exercitu multo. Et misit occulte epistolam  
socis suis qui erat in iudea ut comprehenderet  
ionathan. et eos qui cum eo erant: sed non potu-  
erunt quia innotuit eis consilium eorum. Et appre-  
hendit de viris regionis qui principes erant  
militie quinquagintos viros: et occidit eos.  
Et secessit ionathas et symon et qui cum eo erat in  
berbescem que est in deserto: et extrixit diruta  
eius: et firmauerunt eam. Et cognovit bache-  
des et congregauit uniuersam multitudinem suam:  
et his qui de iudea erant demicauit. Exvenit  
et castra posuit desup berbessae: et oppugna-  
vit ea dies multis: et fecit machinas. Et re-  
siquit ionathas symonem fratrem suum in ciuitate  
et exiuit in regionem: et venit cum numero et per-  
ficit odaren et fratribus eius et filios phaseron in cas-  
bernaculis iporum: et cepit cedere et crescere in  
virtutibus. Simon vero et qui cum ipso erant ex-  
ierunt de ciuitate et succederunt machinas: et pu-  
gnauerunt contra bacheides: et contritus est ab eis.  
Et afflixerunt eum valde: quoniam consilium eius  
et congressus eius erat manis. Et iratus contra  
viros iniquos qui ei consilium dederat ut venire-  
ret in regionem iporum. multis ex eis occidit.  
Ipse autem cogitauit cum reliquis abire in regio-  
nem suam. Et cognovit ionathas et misit ad  
eum legatos. coponere pacem cum ipso: et reddere  
ei capitulatem. Et libenter accepit: et fecit secundum  
verba eius: et iurauit se nichil facturum est mali  
omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei capitul-  
itatem quam prius erat predictum de terra iudaica.  
Et conuersus abiit in terram suam: et non apposuit  
amplius venire in fines eius. Et cessavit gla-  
dius ex israel. Et habitauit ionathas in magno:  
et cepit ionathas ibi indicare populum et ex-  
minauit impios ex israel.

In anno certissimo sexagesimo ascendit ale-  
xander antiochi filius qui agnominatur  
est nobilis et occupauit ptolomaideam: et re-  
reperunt eum: et regnauit illicet. Et audiuit de-  
metrius rex et congregauit exercitum copiosum  
valde: et exiuit obuius illi in pluvia. Et misit de-  
metrius epistolam ad ionathan. verbis pacifi-  
cis: ut magnificaret eum. Dixit enim. Anticapem  
facere pacem cum eo: priusquam faciat cum alexandro

aduersam nos. Recordabit omnis malorum que  
fecimus in eum. et in fratrem eius: et in gentem  
eius. Et dedit ei potestate congregandi exer-  
citus: et fabricare arma: et esse ipsum socium eius:  
et obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Er-  
venit ionathas in iherusalem: et legit epistolam  
in auditu omnis populi. et eorum qui in arce erant  
Et timuerunt timore magno: quoniam audierunt  
quod dedit ei rex potestate congregandi exercitum  
Et traditi sunt ionathae obsides: et reddidit  
eos parentibus suis. Et habitauit ionathas  
in iherusalem: et cepit edificare. et innovare  
ciuitatem. Et dixit facientibus opera ut extrue-  
rent muris et montem sion. in circuitu lapi-  
dibus quadratis ad munitionem: et ita fecerunt.  
Et fugerunt alienigenae qui erant in muni-  
tione quas bacheides edificauerat: et reliquit  
vniuersitas locum et abiit in terram suam: tantum  
in bethsara remanserunt aliqui exhibiti qui reli-  
querant legem et precepta dei. Erat enim hec  
eis ad refugium. Et audiuit alexander rex p-  
missa que misit demetrius ionathae: et nar-  
rauerunt ei plena et virtutes quae ipse fecit et fratribus  
eius. et labores quos laborauerunt. Et ait. Num  
quid inueniemus aliquem virum talem? Et num  
faciemus eum amicum et socium nostrum. Et scri-  
psit epistolam: et misit et scdm hec verba dicere.  
Rex alexander. fratri ionathae salutem. Audi-  
uimus de te quod vir potens sis viribus: et aperte es  
amicus noster. Etenim constituum te hodie  
summum sacerdotem gentium tue: et ut amicus  
viceris regis. Et misit ei purpuram et coronam  
auream: ut que nostra sunt sentias nobiscum: et  
confuses amicias ad nos. Et induit se ionathas  
stola sancta septimo mense anno cente-  
simosexagesimo in die solemnis scenopoezie.  
Et congregauit exercitum: et fecit arma copiosa.  
Et audiuit demetrius verba ista: et contri-  
statuimus et nimis. Et ait. Quid hoc fecimus:  
quod preoccupauit nos alexander apprehendere  
amiciam iudeorum ad minime suis. Scribam  
et ego illi verba deprecatoria et dignitates et do-  
na: ut sit mecum in adiutorio. Et scripsit ei in  
hunc verba. Rex demetrius. genti iudeorum sa-  
lutem. Quoniam seruastis ad nos pactum

et mansistis in amicidia nostra: et non accessistis ad inimicos nostros; audiuius et gaudii sumus. Et nunc pseuerate adhuc conservare ad nos fidem: et retribuemus vobis bona pro his que fecistis nobis: et remitteremus vobis prestations multas et dabimus vobis donationes. Et nunc absolu vos et omnes iudeos a tribulis: et pacie salis indulgete; et coronas remittete. Et tercias seminis et dimidiā partem fructū ligni quod est portionis mee relinquo vobis ex hodierno die et deinceps: ne accipiatur a terra iuda. et a tribus civitatibus q̄ additae sunt illi ex samaria et galilea: ex hodierna die et in totū tempore. Et iherusalem sit sancta et libera cum finib⁹ suis: et decime et tributa ipsius finit. Remitto etiā potestatē arcis que est in iherusalem et dō eam summō sacerdoti: ut constituat in ea viros quoscūq; ipse elegerit qui auctoriat eam. Et omnē animā iudeorū q̄ capta est a terra iuda in omni regno meo relinquo liberā gratiā: ut omnes a tributis solvantur etiā peccatorū suorū. Et omnes dies solenes et sabbata et neomenie et dies decreta et tres dies ante diem solemnē et tres dies post diē solemnem sint omnes immunitatis et remissionis omnib⁹ iudicis qui sunt in regno meo. Et nemo habebit potestatē agere aliquid: et morovere negotia adūsus aliquē illorū in omni causa. Et ut ascribant ex iudeis in exercitu regis ad triginta milia viroꝝ. Et dabunt illis copie ut oportet omnib⁹ exercitib⁹ regis: et ex eis ordinabunt qui sunt in numeris omnib⁹ regis magni. Et ex his constituent supra negotia regni que aguntur ex fide: et primāp̄es sint ex eis et ambulent legib⁹ suis: sicut p̄cepit rex in terra iuda. Et tres civitates que addice sunt iudee ex regione samarie cum iudea repūnē: ut sint sub uno: et non obediāt alienē potestati nisi summō sacerdoti: ptolomaida et confines eius quas dedi domū sanctis qui sunt in iherusalem ad necessarios sumptus sanctorū. Et ego dabo singulis annis quindecim milia sacerdotū argenti de rationib⁹ regis que me contingunt: et omne quod reliquā fuerit quod non reddiderat qui super negotia erat anni priorib⁹:

ex hoc dabunt in opa domus. Et super hec quinḡ milia sacerdotū argenti que accepient de sancto ratione p̄ singulos annos: et hec ad sacerdotēs p̄veniat qui ministerio funguntur. Et quincunx confugerint templū quod est iherosolimis et in omnib⁹ finib⁹ ei⁹ obnoxij regi in omni negotio dimittant: et uniuersaque sunt eis in regno vero libera habeant. Et ad edificādā uel restaurādā opa sanctorum sumptū dabunt de ratione regis: et ad extrados muros in iherusalem et communēdos in circuitu sup̄tis dabunt de ratione regis: et ad cōstruēdos muros in iudea Ut audiuit autem ionathas et populus sytones istos: non crediderūt eis nec receperūt eos: quod recordati sunt malicie magne quam fecerat iherusalem: et tribulauerat eos valde. Et complacuit eis in alexandrum: quod ipse fuerat eis p̄ncip̄s sermonum pacis: et ipi auxiliū ferebant omnib⁹ diebus. Et congregauit rex alexander exercitū magnū: et admonuit castra contra demetrium. Et commiserūt plium reges et fugit exercitus demetrii: et insecurus ē cū alexander: et iubuit super eos. Et invaserūt plium nimis: donec occidit sol: et occidit demetrius in illa die. Et misit alexander ad prolomeū regem egip̄i legatos. scđm hec vba dicēs. Quoniam egressus sum in regnum meū et sedē in sede patrū meo: et obtinui p̄nicipatū et cōtritū demetrium: et possedi regionē nostrā: et cōmisi piegnam cū eo et cōtritus est ipse et castra eius a nobis et sedemus in sede regni eius: et nūc statuamus ad minē amicidam et da michi filiā tuam uxorem: et ero gener quis: et dabo tibi dona etiā dignitatem. Et respondit rex prolomeus dicēs. Felix dies in qua reuersatus ad terrā patrū tuorū: et sedisti in sede regni eorū. Et nūc faciā tibi quod scrip̄isti: sed occurre michi prolomaīdā ut videam quā nūc uicem nos: et spōdeā tibi sicut dixi. Et exiuit prolomeus de egip̄io ipse et cleopatra filia eius: et venit prolomaīda anno cēcisimo sexagesimo secundo. Et occurrit ei alexander rex. Et dedit ei cleopatra filiā suā: et fecit nuptias eius prolomaide: sicut reges in magna